

N:o 23.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 April 1876, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under Riksstatsens Nionde hufvudtitel.

(2:dra U. A.)

Beträffande *nionde hufvudtiteln*, innefattande anslagen till Pensions- och Indragningsstaterna, hafva vid innevarande riksmöte följande förändringar i fråga kommit.

Pensionsstaten.

1:o. Uti särskilda hos Riksdagen väckta motioner har föreslagits: *Angående nedsättning af pensions-åldern för folkskole-lärare.*
 af Herr *Christoffer Olsson* (motion N:o 5 inom Första Kammaren), att den förändring måtte vidtagas i Kongl. Maj:ts förordning och reglemente angående folkskolelärares pensionsinrättning, att åldersåren borttoges och endast tjensteåren skulle ligga till grund för beräkningen af deras pension efter nämnda förordning; samt
 af Herr *Abraham Rundbäck* (motion N:o 69 inom Andra Kammaren) att Riksdagen måtte besluta en sådan förändring af §§ 14 och 16 i nu gällande reglemente för folkskolelärares pensionsinrättning, att hel pension skulle tillkomma hvarje i öfrigt pensionsberättigad lärare vid uppnådda 55, och afkortad pension vid uppnådda 50 lefnadsår, samt i öfverensstämmelse härmed att, då pension enligt § 15 på grund af obotlig sjukdom beviljades lärare, denne skulle erhålla hel pension, derest summan af hans lefnads- och tjensteår utgjorde 85, i stället för nu stadgade 90 år; samt att det för ändamålet erforderliga förhöjda årliga anslagsbeloppet af 200,000 kronor måtte af statsmedel beviljas.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 Maj 1874 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga under förnyadt öfvervägande frågan om beredande af pensionering för folkskolelärares efterlemnade enkor och oförsörjda barn, uppdrog Kongl. Maj:t under den 25 September nämnda år åt en komité att utarbета och till Kongl. Maj:t afgifva utlåtande och förslag i sådant hänseende, samt att i sammanhang dermed, efter granskning af reglementet för folkskolelärares pensionsinrättning, föreslå de ändringar deri, hvilka tilläfventyrs kunde finnas nödiga, och dervid särskildt taga under öfvervägande frågan, huruvida pension borde beredas lärare vid folkskolor vid tidigare ålder än nu egde rum, samt beräkna det årliga bidrag af statsmedel till pensionsinrättningen, som skulle för berörda ändamål erfordras. Den 30 November samma år afgåfvo komiterade sitt betänkande och förslag i ämnet. Enligt hvad i detta betänkande finnes anfördt, hade komiterade vid pröfningen af frågan om utsträckt pensionsrätt för folkskolelärare och vid beräkningen af de för sådant ändamål erforderliga kostnader funnit nödigt att undersöka, huruvida folkskolelärares pensionsinrättning, innan den åtog sig ytterligare förbindelser, vore i stånd att med egande tillgångar fullgöra den pensioneringsskyldighet, som enligt gällande reglemente åläge inrättningen, samt af anledningar, för hvilka utförligt redogjorts, funnit detta icke vara förhållandet, utan att en årlig brist af 147,325 kronor uppstode; hvilken brist, enligt komiterades förmenande, borde betäckas genom bidrag så väl af skoldistriktet som af staten, hvilken senares tillskott härtill, af angifna skäl, skulle komma att uppgå till 125,000 kronor. Med anledning af i ämnet utaf Kongl. Maj:t gjord nådig framställning blef äfven detta belopp af 1875 års Riksdag anvisadt.

Beträffande derefter nedsättning i pensionsåldern ansågo komiterade nu gällande föreskrifter, att folkskolelärare för att erhålla hel pension skall hafva 30 tjensteår och för att bekomma afkortad pension, då icke obotlig sjukdom föranleder afskedstagandet, bör ega minst 25 tjensteår, hvilat på rigtiga grunder. Af dessa bestämmelser borde dock blifva en följd, att, då lärare vanligen vid omkring 25 års ålder började utöfningen af sitt kall, han borde vara berättigad till hel pension efter 55 och till afkortad pension efter 50 lefnadsår, och komiterade föreslogo i öfverensstämmelse härmed nedsättning i den nu föreskrifna lefnadsåldern för åtnjutande af hel pension från 60 till 55 år samt för erhållande af afkortad pension från 55 till 50 år, äfvensom att, då pension på grund af obotlig sjukdom beviljades lärare, denne skulle erhålla hel pension, derest summan af hans lefnads- och tjensteår utgjorde 85 i stället för nu stadgade 90 år. Denna förändring, som af komiterade förordades så väl ur lärarnes som företrädesvis ur skolans synpunkt, skulle, enligt komiterades beräkningar, erfordra en årlig tillökning af

197,472 kronor eller i rundt tal 200,000 kronor uti det till pensionsinrättningen utgående statsbidrag.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t förklarade emellertid Departementschefen, att, vid det förhållande att, på sätt ofvan är omförmäldt, äfven utan nedsättning i pensionsåldern, ett tillskott till pensionsinrättningen erfordrades till belopp af 125,000 kronor, han icke vågade tillstyrka Kongl. Maj:t att då göra framställning till Riksdagen om ytterligare sådant tillskott af de 200,000 kronor, som skulle årligen erfordras för nedsättning af skol-lärares pensionsålder.

På sätt framgår af hvad ofvan blifvit anfördt, är Herr Rundbäcks i ämnet väckta förslag i allo öfverensstämmande med det af komiterade afgifna. Utskottet anser detta förslag vara förtjent af synnerlig uppmärksamhet. Genom stadgandet om 30 tjensteår såsom vilkor för hel pensions erhållande, har oförtydligt erkänts, att folkskolans lärare öfver hufvud icke under längre tid förmå nöjaktigt sköta sitt mödosamma och viktiga kall, och i följdriktighet härmed måste den lefnadsålder, då deras rättighet att bekomma pension inträder, bestämmas så, att lärarne ungefär samtidigt uppnå både de tjenste- och lefnadsår, som fordras för deras rätt att öfvergå på pensionsstaten. Den för rätt till hel pension nu stadgade lefnadsåldern af 60 år kan sålunda endast under den förutsättning vara riktig, att folkskolans lärare i regeln icke skulle tillträda lärarekallet förr än vid 30 års ålder. Då erfarenheten emellertid gifver vid handen, att de flesta folkskolelärare mycket tidigare, en del redan vid 20 års ålder, inträda i folkskolans tjenst, blifver följaktligen, med bibehållande af föreskriften om 60 lefnadsår, stadgandet om 30 tjensteår såsom vilkor för hel pensions erhållande ej af någon praktisk betydelse, alldenstund läraren nödgas tjenstgöra längre tid än 30 år, ja stundom ända till 40 år, innan han uppnår de 60 lefnadsåren. Att af folkskoleläraren i allmänhet fordra, såsom nu i sjelfva verket sker, 35 till 40 års mödosamt arbete, innan hvila honom förunnas, kan svårligen anses rätt och billigt. Om nemligen någon har en tjenstgöring, som i förtid förtrötter hans sinne, förslappar hans spänstighet och förnöter hans kraft, så är det väl läraren och framför alla folkskoleläraren. I sådant hänseende förefinnes otvifvelaktigt en stor skilnad mellan lärare vid folkskolorna och dem vid elementarläroverken. Såsom stöd härför torde blott behöfva antydas, hurusom de förre hafva i allmänhet en större mängd barn att undervisa och öfvervaka, under det att en lärare vid elementarläroverket meddelar undervisning timvis och för ett mindre antal lärjungar. Det måste äfven för folkskoleläraren vara svårare och mer ansträngande att upprätthålla disciplinen bland sina lärjungar än det kan vara för läraren vid elementarläroverket. Tages härjemte i betraktande att icke så få folkskolor äro ambulatoriska hvilket förhållande äfven måste i sin mån inverka i nu antydda hänseende

lärer det ej kunna bestridas att folkskolelärarne billigtvis böra göras pensionsberättigade tidigare än nu är förhållandet.

En nedsättning af folkskolelärarnes för pensionsrätt stadgade lefnadsålder påkallas emellertid i främsta rummet ur synpunkten af folkundervisningens främjande. Att undervisningen i hög grad skall lida deraf, att man vid folkskolan nödgas bibehålla lärare sedan de blifvit af träget och ansträngande arbete uttröttade, torde nemligen vara uppenbart. Af läraren beror mer än af allt annat skolans anseende och framgången af dess arbete. I den mån lärarens kraft och spänstighet vid tilltagande år aftaga, måste äfven skolan sjunka både i eget värde och i allmänhetens förtroende; och förgäfves torde det vara att vänta det vederbörande vårdare af folkskolans angelägenheter skola kunna motarbeta en skolas förfall, hvilken läraren är och för hvarje dag blifver allt mer oförmögen att hålla uppe. Då alltså den skada, folkskolan ofta lider derigenom, att hon nödgas behålla en uttröttad och orkeslös lärare, är oberäknelig, lärer det ej kunna bestridas att en rättelse i detta missförhållande är i hög grad af behovet påkallad. Den lämpligaste åtgärd i sådant hänseende skulle, enligt Utskottets förmenande, vara att biträda Herr Rundbäcks omförmälda förslag. Att taga steget så långt ut, som Herr Chr. Olsson föreslagit, eller att helt och hållet borttaga stadgandet om viss lefnadsålder såsom beräkningsgrund för folkskolelärarnes pensionsrätt, torde nemligen icke vara behöfligt, då genom tillämpning af Herr Rundbäcks förslag i sjelfva verket beräkningen af tjenste- och lefnadsåren i de allra flesta fall otvifvelaktigt skulle komma att sammanfalla.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet,

a) att Herr Christoffer Olssons omförmälda motion icke må vinna Riksdagens bifall; och

b) att Riksdagen — på det hel pension må kunna tillkomma hvarje i öfrigt pensionsberättigad folkskolelärare vid uppnådda 55 och afkortad pension vid uppnådda 50 lefnadsår samt, i öfverensstämmelse härmed, då pension på grund af obotlig sjukdom beviljas lärare, denne erhålla hel pension, derest summan af hans lefnads- och tjensteår utgör 85 i stället för nu stadgade 90 år, — må bevilja tillökning i bidraget till folkskolelärarens pensionering med 200,000 kronor, att utgå från och med år 1877; samt vid anmälan af detta beslut hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att de förändringar i gällande reglemente för folkskolelärarnes pensionsinrättning, som häraf påkallas, må varda vidtagna.

Allmänna Indragningsstaten.

2:o. Sedan uti en till Kongl. Maj:t ingifven underdånig ansökning åtskillige *häradshöfdingar*, under åberopande af den betydliga minskning i inkomster, som för sökandena och flere deras embetsbröder föranledts genom den vid 1874 års riksdag beslutade reglering af häradshöfdingarnes löneförmåner, samt af i öfrigt anförda skäl, anhållit att Kongl. Maj:t i nåder täcktes bereda dem personligen för deras återstående tjenstetid från och med år 1876 ett lönetillägg, motsvarande åtminstone hälften af den förlust i påräknade inkomster, löneregleringen efter den uppgjorda beräkningen för sökandena medfört, har Kongl. Maj:t, med afseende å det behjertansvärda i sökandenas framställning och som vid ifrågavarande lönereglering för häradshöfdingarne otvifvelaktigt förfarits strängare mot dem, som förut innehaft högre aflöning, än som vanligen vid nya löneregleringar blifvit ifrågasatt, nu föreslagit Riksdagen att de häradshöfdingar, som på den vid riksdagen 1874 beslutade löneregleringen lidit förlust öfverstigande 500 kronor, måtte tillerkännas från och med år 1876 och så länge de innehade samma domsaga en personlig ersättning å allmänna indragningsstaten för hälften af förlusten, sådan den funnes i en till Justitie-departementet ingifven tabell upptagen, dock så att ersättningen jemnades till närmaste tiotal under hälften samt ej i något fall finge uppgå till mer än 2,000 kronor årligen; enligt hvilken beräkning följande belopp skulle nedannämnde häradshöfdingar tillkomma, nemligen:

*Angående
lönefyllnad
för åtskillige
häradshöf-
dingar.*

	Kronor.
Häradshöfdingen N. C. Claeson i Södertörns domsaga	1,300.
” H. A. Helleday i Kungadömets	350.
” C. F. Abenius i Lifgedingets	510.
” A. L. v. Strussenfelt i Gotlands norra	950.
” C. Stenberg i Öster-Nerikes	840.
” C. M. Schönmejr i Södra Ångermanlands	340.
” J. G. Hasselberg i Norra Jemtlands	400.
” A. Reutercrona i Finsponga läns	330.
” C. G. Östlund i Aska m. fl. häraders	1,050.
” J. F. Ekenman i Östbo m. fl. häraders	590.
” J. A. Hellberg i Tyeta m. fl. häraders	590.
” A. P. Westman i Östra Wärends	780.
” C. Hasselrot i Westra Wärends	1,330.
” J. P. Berg i Norra Möre och Stranda häraders	270.
” J. M. Lindgren i Södra Möre	1,490.
” N. A. von Sydow i Årstads m. fl. häraders domsaga	1,100.
” C. A. Svalander i Askims m. fl. häraders	430.

		Kronor.
Häradshöfdingen	F. W. Åberg i Orousts m. fl. häraders	530.
”	L. Norin i Norrvikens	1,330.
”	A. M. Rosenqvist i Sunnervikens	1,550.
”	V. A. Sandström i Tössbo m. fl. häraders	710.
”	H. B. Bursie i Åse m. fl. häraders	280.
”	J. F. v. Sydow i Ingelstads m. fl. häraders	2,000.
”	M. T. Strömberg i Willands m. fl. häraders	470.
”	P. G. Lilliecrona i Albo m. fl. häraders	460.
”	F. Hjort i Åsbo m. fl. häraders	2,000.
”	L. F. Holmqvist i Skytts och Oxie häraders	450.
”	C. A. Anderberg i Rönnebergs m. fl. häraders	1,100.
”	J. C. E. Riebert i Luggude härads	1,640.
”	P. A. Wengberg i Herrestads m. fl. häraders	2,000.
	Summa kronor	27,170.

Utskottet vill visserligen icke förneka, att en del af de omständigheter, hvilka blifvit åberopade till stöd för ofvan omförmälda till Kongl. Maj:t ingifna ansökning i ämnet, och hvilka finnas fullständigt upptagna uti statsrådsprotokollet (Bil. N:o 1 sid 85—87) kunna vara ganska behjertansvärda. Enär emellertid samtliga ifrågavarande häradshöfdingar blifvit utnämnde till sina tjenster med vilkor att vara underkastade den förändring i löneförmåner, som kunde blifva en följd af den för häradshöfdingarne sedan lång tid ifrågasatta löneregleringen, kunna naturligtvis icke några rättsliga anspråk af dem ställas på staten om erhållande af ersättning för minskade inkomster af tjensten. Ett bifall till den nu gjorda nådiga framställningen skulle sålunda kunna grundas uteslutande på billighetsskäl och Utskottet har icke kunnat undgå att finna, det ett frånträdande i här föreliggande fall af den stränga rättens grundsatser skulle kunna leda till ganska betänkliga följder.

Då en lönereglering för någon viss tjenstemannaklass förestår, är det vanligt att inom samma klass ledigblifna tjenster tillsättas med vilkor för den nye tjensteinnehafvaren att vara underkastad möjligen blifvande förändringar ej blott i göromål utan äfven i löneförmåner. Otvifvelaktigt skulle, i händelse den nu gjorda framställningen om personlig ersättning till vissa häradshöfdingar för minskade löneinkomster blefve af Riksdagen bifallen, ansökningar och deraf föranledda framställningar om dylik ersättning åt andre tjenstemän, hvilkas löneförmåner genom inträffande löneregleringar kunna blifva minskade, i framtiden ej sällan förekomma, och enär sannolikt för dylika framställningar lika goda skäl skulle kunna andragas, som för den nu gjorda, blefve följden den, att statsverket helt visst komme att drabbas af ganska betydliga utgifter och efterräkningar i dylikt hänseende.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Utskottet funnit sig icke böra Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga förslag till bifall förorda; hemställande alltså Utskottet

att förevarande nådiga framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

3:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Vaktkonstapeln vid länsfängelset i Malmö *Jöns Landgren* måtte berättigas att från och med månaden näst efter den, då han erhöle afsked från berörda vaktkonstapelsbefattning, å allmänna indragningsstaten för sin återstående lifstid uppbära en årlig pension till belopp af 400 kronor.

Angående pension åt Vaktkonstapel J. Landgren.

Vid 1873 års riksdag gjordes jemväl af Kongl. Maj:t nådig framställning om anvisande af pension åt Landgren till samma belopp som det nu föreslagna. Den äskade pensionen blef dock ej af Riksdagen beviljad af uppgifven anledning, att Landgren så kort tid varit i tjenst. Landgren, som är född den 10 Oktober 1806, blef nemligen först år 1860 anställd såsom vaktknekt vid länsfängelset i Malmö. Nu har emellertid blifvit upplyst, att Landgren dessförinnan 33 år tjenstgjort vid Skånska husarregementet, derifrån han år 1858 såsom korpral erhöle afsked; och då han således vid 69½ års ålder varit i statens tjenst mer än 48 år, samt enligt vederbörande läkares intyg är oförmögen att vidare tjenstgöra, får Utskottet, jemte tillkännagifvande, att han för närvarande åtnjuter i årlig lön 500 kronor förutom beklädnadsbidrag 50 kronor och gratifikation 125 kronor, tillstyrka,

att Vaktkonstapeln *Jöns Landgren* må, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, å allmänna indragningsstaten undfå pension till belopp af 400 kronor årligen.

4:o. Under förutsättning af bifall till Kongl. Maj:ts förslag om löne-reglering för *rikets Hofrätter, Krigshofrätten, Justitie-revisions-expeditionen* och *Justitie-kansleren*, samt om aflöningens fördelning i lön och tjenstgöringspenningar, har Kongl. Maj:t föreslagit att för embets- eller tjensteman, som kommit i åtnjutande af de nya löneförmånerna, full pension, när han dertill blefve berättigad, skulle utgå med lönens hela belopp. Vid behandling af Kongl. Maj:ts förslag till lönestater för ofvannämnda embetsverk har Riksdagen vid flere af de i dessa lönestater upptagne aflöningar vidtagit förändring i förhållandet mellan lön och tjenstgöringspenningar, så att de senare höjts och i följd deraf den fasta lönen med motsvarande belopp minskats; varande frågan om Justitiekanslerns aflöning ännu ej af Riksdagen slutligen afgjord. Utskottet, som funnit det vara en riktig grundsats, att pension ej bör öfverstiga beloppet af den fasta lönen, hemställer alltså,

Angående rätt till pension för embets- och tjenstemän i rikets Hofrätter m. fl.

att för embets- och tjensteman inom *Rikets Hofrätter, Krigshofrätten* och *Justitierevisions-expeditionen*, som kommer i åtnjutande af aflöning enligt de af Riksdagen för

dessa embetsverk fastälda lönestater, äfvensom för Justitiekanslern, då han tillträder den aflöning, som vid innevarande riksdag kan varda för honom bestämd, full pension, när han dertill varder berättigad, skall utgå med lörens hela belopp.

Angående pension för Kanslisterna J. Chr. von Lindecreutz och A. F. Liljenstolpe.

5:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att, oberoende af den föreslagna löne regleringen för Krigshofrätten, de två vid bemälda hofrätt nu anställda Kanslister, *Justus Christoffer von Lindecreutz* och *Axel Fredrik Liljenstolpe* måtte på allmänna indragningsstaten öfverflyttas med pensioner, motsvarande deras nuvarande löne förmåner eller 793 kronor 70 öre för hvardera.

Utaf statsrådsprotokollet (Bil. N:o 1 sid. 26) inhemtas, att von Lindecreutz är född 1802 och blef 1827 utnämnd till Kanslist samt att Liljenstolpe, som är född 1810, inträdde i statens tjänst 1830, utnämndes till Kanslist 1846 och, enligt läkarebetyg, är till helsan försvagad; hemställande Utskottet på grund af hvad sålunda förekommit,

att Kanslisterna i Krigshofrätten *Justus Christoffer von Lindecreutz* och *Axel Fredrik Liljenstolpe* må på allmänna indragningsstaten öfverflyttas med pension till belopp af 793 kronor 70 öre för hvardera af dem.

Angående pension för Sergeanten F. V. Palmqvist.

6:o. Af i statsrådsprotokollet (Bil. N:o 3 b sid. 75 och 76) angifna skäl, att Sergeanten vid lifgardet till häst *Fredrik Wilhelm Palmqvist* till följd af sjukdom under nära två års tid varit oförmögen att sköta sin tjänst och ansåges obotlig samt att det för regementets tjänstbarhet vore af största vikt, att dess underbefäl vore fulltaligt och kunde fullgöra sina åligganden, har Kongl. Maj:t föreslagit, att en pension till belopp af 500 kronor måtte få till bemälda Palmqvist från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked ur krigstjensten honom meddelades, under hans återstående listid utgå från allmänna indragningsstaten, dock med vilkor att Palmqvist från tjänsten afginge, innan han blefve berättigad till pension från arméens pensionskassa; och då vederbörande läkare intygat, att Palmqvist lider af partiell känslolöshet och förlamning af nedre extremiteterna, beroende på en ryggmärgsaffektion, till hvars häfvande ingen eller åtminstone högst ringa utsigt finnes, samt den föreslagna pensionen icke utgör mer än omkring hälften af en Sergeants vid Lifgardets till häst aflöningsförmåner, tillstyrker Utskottet,

att den för Sergeanten *Fredrik Wilhelm Palmqvist* äskade pension af 500 kronor må af Riksdagen beviljas.

Angående pension för Auditören H. W. Eberstein och Kaptenen C. J. E. Schagerström.

7:o. Uti särskilda den 28 sistlidne Januari till Riksdagen aflåtna nådiga propositioner (N:is 15 och 16) har Kongl. Maj:t föreslagit:

att Auditören vid Bohusläns regemente *Harald Victor Eberstein* måtte uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande af en årlig pension,

motsvarande den för auditörstjensten i stat uppförda fasta lön, eller 900 kronor, att under hans återstående listid från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked från auditörstjensten blefve honom beviljad, utgå, dock med vilkor att han från tjensten afginge, innan han blefve till pension från arméens pensionskassa berättigad; samt

att Kaptenen vid Elfsborgs regemente *Carl Ivar Emanuel Schagerström* måtæ från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked ur krigstjensten blefve honom beviljad, för sin återstående listid från rikets allmänna indragningsstat åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor, motsvarande den pension ur arméns pensionskassa samt fyllnadspension af statsmedel, honom vid fylda 50 års ålder och tillryggalagda 30 tjensteår skulle tillkomma, dock med vilkor att han från tjensten afginge, innan han blefve till pension från arméns pensionskassa berättigad.

I de nådiga propositionerna är vidare meddeladt:

att Eberstein, hvilken allt sedan Maj månad 1874 varit urståndsatt att fullgöra de med auditörstjensten förenade göromål, enligt företedda läkarebetyg, lider af allmän svaghet och ryggmärgsaffektion med häftiga och ofta förekommande krampanfall och kongestjoner åt hjernan, hvarunder han förlorar förmågan att tala och handla redigt, hvilken sjukdom, oaktadt flerårig behandling, tilltagit och numera kan anses obotlig; samt

att Schagerström, enligt företedt läkarebetyg, lider af "upptrifna finger- och tåspetsar" till följd af sjuklig förändring af kapillärkärlsystemet, deraf symptom förefinnes äfven i ansigtet och å andra delar af kroppen, allt i sammanhang med och beroende af kronisk hjertsjukdom med oregelbunden hjertverksamhet, hvilken sjukdom vore ansedd såsom obotlig och hade så tilltagit, att den sedan år 1871 gjort Schagerström oduglig till all aktiv tjänst vid regementet.

Utskottet tillstyrker alltså:

- a) att den för Auditören Harald Victor Eberstein äskade pension, 900 kronor, må af Riksdagen beviljas; och
- b) att jemväl Kongl. Maj:ts nådiga förslag om årlig pension af 1,000 kronor åt Kaptenen Carl Ivar Emanuel Schagerström må vinna Riksdagens bifall.

S:o. Till understöd åt ännu kvarlevande, i behof stadda *landtvärnsmän* har Kongl. Maj:t föreslagit anvisande på allmänna indragningsstaten för år 1877 af enahanda belopp, som hittills årligen beviljats, eller 20,000 kronor.

Enligt hvad statsrådsprotokollet (Bil. N:o 3 a sid. 71 och 72) gifver vid handen, har vid den utdelning af understödsmedel, som de båda sista åren egt rum, det varit möjligt att låta hvarje understödstagare komma i

åtnjutande af det belopp, som af Riksdagen blifvit bestämdt såsom det högsta, eller 50 kronor; men då någon tillförlitlig beräkningsgrund för nedsättning af anslaget icke kunnat vinnas, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen må till understöd åt sådane efter 1808—1809 års krig kvarlevande landtvärnsmän, som deraf äro i behof, å allmänna indragningsstaten till Kongl. Maj:ts disposition anvisa för år 1877 ett belopp af 20,000 kronor.

Angående
pension för
aflidne Na-
vigations-
skoleförestän-
daren C. G.
Bloms enka.

9:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att aflidne Föreståndaren för navigationsskolan i Hernösand Carl Gustaf Bloms enka, *Gustafva Blom* född *Lindberg*, måtte uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande af en årlig pension af 400 kronor, så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblefve.

Uti statsrådsprotokollet (Bil. N:o 4 c sid. 57 och 58) är meddeladt, bland annat, att tillgångarne efter Blom, hvilken afled år 1874, utgjort, efter afdrag af boets skulder, endast 884 kronor 90 öre till fördelning emellan enkan och elfva barn, af hvilka det äldsta vid fadrens fränfälle var 21 år gammalt och det yngsta blott 9 månader.

Med hänvisande till hvad i berörda statsrådsprotokoll i öfrigt finnes anfördt rörande den nitiska och gagnande verksamhet Blom i lifstiden i det allmännas tjänst ådagalagt och med särskildt afseende å den särdeles bekymmersamma ekonomiska belägenhet, hvaruti den efterlevande enkan med sina många till största delen minderåriga barn sig befinner, hemställer Utskottet,

att den för framlidne Föreståndaren för navigationsskolan i Hernösand C. G. Bloms enka, *Gustafva Blom*, född *Lindberg*, äskade pension af 400 kronor må utaf Riksdagen beviljas.

Angående
öfverslyttning
på allmänna
indragnings-
staten af öf-
vertaliga
tjenstemän
vid Flottans
civilstat.

10:o. Enär vid den reglering af Flottans civilstat, som på Kongl. Maj:ts förslag godkändes af 1874 års Riksdag, icke kunde afgöras, hvilka eller huru många af då varande embets- och tjenstemän komme att på den nya staten ingå och hvilka som blefve öfvertalige, medgaf Riksdagen att de nya belopp, som kunde erfordras för aflöning till desse sistnämnde, skulle från och med år 1875 få utgå af tillgängliga medel å femte hufvudtiteln, intilldess, efter det sig visat, hvilka af tjenstemännen komme att på den nya staten ingå, annorlunda kunde vara af Kongl. Maj:t med Riksdagen bestämdt. Sedan denna civilstats nya organisation med sistnämnda års ingång blifvit genomförd, har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att nedannämnde embets- och tjenstemän, som vid reglering af Flottans civilstat blifvit öfvertalige, måtte uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande af de aflöningsförmåner, som enligt stat och förordnanden varit dem tillförsäkrade, nemligen:

	Nuvarande Lön.	Inqvar- terings- penningar.	Summa.
Öfverkommissarien <i>Anders Kristian Gasslander</i>	4,500: —	360: —	4,860: —
Varfskommissarien <i>Johan Otto Lenman</i>	3,000: —	96: —	3,096: —
Förvaltaren <i>Jakob August Brusquini</i>	2,000: —	72: —	2,072: —
Registratorn <i>Frans August Månsson</i>	1,500: —	72: —	1,572: —
Kammarskrifvaren <i>Berndt Holmer</i>	800: —	36: —	836: —
Kanslisten <i>Gustaf Adolf Möllersten</i>	800: —	45: —	845: —

med skyldighet för en hvar af dem att, derest han erhöle annan allmän tjänst, hvarmed lön å stat vore förenad, vidkännas ett emot samma lön svarande afdrag af det aflöningsbelopp, han uppbure å indragningsstaten; och hemställer Utskottet,

att förevarande nådiga framställning må vinna Riksdagens bifall.

11:o. Beträffande Kongl. Maj:ts den 28 sistlidne Januari till Riksdagen aflåtna nådiga proposition (N:o 22) angående pensionsrätt för statens *landtbruksingenjörer*, vissa *resande undervisare* samt *fiskeritjenstemännen*, kommer Utskottet att framdeles afgifva särskildt utlåtande; hvilket Utskottet här endast skolat

*Angående
pensionsrätt
för landt-
bruksinge-
niörer m. fl.*

anmäla.

12:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Länsmanen i Waksala härad af Upsala län *Johan Jochman* måtte, efter erhållet afsked från länsmanstjänsten, få öfverflyttas till allmänna indragningsstaten för att derifrån under sin återstående lifstid från och med månaden näst efter den, hvarunder afskedet honom beviljades, åtnjuta en årlig pension till belopp af 700 kronor, motsvarande hans nu innehafvande länsmanlön; dock att denna pension, på sätt i allmänhet om pensioner åt landsstatstjenstemän vore stadgadt, kunde blifva föremål för ny reglering, derest sådan af Riksdagen pröfvades lämplig.

*Angående
pension för
Länsmanen
J. Jochman.*

Utaf statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 c sid. 9 och 10) inhemtas, att *Jochman*, ehuru endast omkring 63 $\frac{1}{2}$ år gammal, redan tjänat staten i mer än 41 år, och således längre tid än som genom Kongl. brefvet den 12 November 1823 föreskrifvits för rätt till pension å allmänna indragningsstaten, samt att han, enligt företedt läkarebetyg, är till följd af blodslag i hjernan förklarad i venstra sidan och derigenom oförmögen att sköta sin tjänst för sin återstående lifstid.

Utskottet tillstyrker alltså,

att den för Länsmanen *Johan Jochman* äskade pension, 700 kronor, må af Riksdagen beviljas.

Angående
pension för
Kommissions-
landtmätaren
K. Th.
Hierta.

13:o. Vidare är af Kongl. Maj:t föreslaget, att Kommissionslandtmätaren i Södermanlands län *Knut Theodor Hierta* måtte få, efter erhållet afsked, uppföras å allmänna indragningsstaten för att derifrån under sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension af 600 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afskedet blefve honom beviljad.

Utaf statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 c sid. 11 och 12) upplyses, att Hierta, som är född den 21 Juli 1825 och tillbragt omkring 29 $\frac{1}{2}$ år i statens tjänst, under sin tjänstetid såsom landtmätare ådragit sig en nästan fullständig döfhet, hvilken, enligt företedt läkarebetyg, numera är obotlig; att han till följd häraf äfvensom genom allmän sjuklighet är oförmögen till vidare arbete såsom landtmätare; samt att han, som den 1 December 1874 blifvit försatt i konkurstillstånd, saknar egna tillgångar till sitt uppehälle.

På grund af hvad sålunda förekommit tillstyrker Utskottet,
att Riksdagen må den för Kommissionslandtmätaren
Knut Theodor Hierta äskade pension af 600 kronor bevilja.

Angående
fyllnadspen-
sion för Me-
dicinalrådet
m. m. F. T.
Berg.

14:o. Under återopande af hvad i statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 d sid. 13—15) i ämnet finnes anfördt och med framhållande af det outtröttliga nit och den utmärkta skicklighet Chefen för Statistiska centralbyrån, Medicinalrådet m. m. Doktor *Fredrik Theodor Berg* ådagalagt under utförelset af chefsbefattningen för bemälda embetsverk, hvilket under hans ledning utvecklade en så förtjenstfull, alltmer omfattande verksamhet, att den samma ådragit sig uppmärksamhet jemväl i främmande länder, får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

att Medicinal-rådet m. m. Doktor *Fredrik Theodor Berg*, hvilken uppnått en ålder af 69 år och är berättigad att efter uppnådd pensionsålder vid afskedstagande såsom pension å allmänna indragningsstaten åtnjuta 80 procent af den hans innehafvande medicinalrådsembete åtföljande lön, eller 4000 kronor, må från och med månaden näst efter den, då han med pension å allmänna indragningsstaten erhåller entledigande från så väl befattningen som chef för Statistiska centralbyrån som från medicinalråds-embetet i Sundhetskollegium, under sin återstående lifstid få från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension af 1,000 kronor, så att hela hans pension kommer att uppgå till 5,000 kronor.

15:o. Efter derom af vederbörande gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att Kronofogden i Lagunda, Hagunda och Ulleråkers häradshögskola af Upsala län *Carl Wilhelm Berglund* måtte få från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur Civilstatens pensionsinrättning från tjensten afginge, under sin återstående lifstid åtnjuta fyllnadspension från allmänna indragningstaten till belopp af 1,400 kronor årligen.

Angående
fyllnadspen-
sion för
Kronofogden
C. W. Berg-
lund.

Uti statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 d sid. 15—17) är meddeladt, bland annat, att Berglund år 1868 träffats af ett slaganfall och sedermera lidit af en hjernsjukdom, som angripit talförmågan och hvaruti, enligt företedt läkarebetyg, någon förbättring icke är att emotse; att han är född den 20 Augusti 1821 och inträdde i statens tjenst den 17 Juni 1843; samt att, enligt hvad vederbörande upplyst, den pension, till belopp af 1,000 kronor, från Civilstatens pensionsinrättning, hvartill Berglund, mot erläggande af retroaktivavgift, vid uppnådda 55 lefnadsår skulle vara berättigad, är alldeles otillräcklig för hans nödortfuga uppehälle, synnerligast som han i följd af sin, sannolikt vid tjensteförrättningar ådragna sjukdom är urståndsatt att förskaffa sig någon extra inkomst.

På grund af hvad sålunda och i öfrigt förekommit föranlätets Utskottet att hemställa,

det den för Kronofogden *Carl Wilhelm Berglund* äskade fyllnadspension af 1,400 kronor må af Riksdagen beviljas.

16:o. Sedan Länsmannen i Umeå södra distrikt af Westerbottens län *Wilhelm Lindahl*, hvilken är född den 30 Maj 1821 och sedan den 18 April 1842 varit anställd i statens tjenst, uti en till Kongl. Maj:t stäld, af vederbörande insänd och till bifall förordad underdånig ansökning anhållit, att som sökanden under nära tre års tid, i följd af ögonsjukdom, måst tid efter annan begära tjenstledighet, och nämnde sjukdom, oaktadt undergången operation, syntes fortfarande göra honom oförmögen att på egen hand sköta sin befattning, samt hans ekonomiska ställning vore sådan, att han icke kunde undvara de tjensten åtföljande löneförmåner, Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning om rättighet för sökanden att vid afskedstagande få såsom pension å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett länsmanlönen motsvarande belopp, har Kongl. Maj:t, enär, enligt hvad företedt läkarebetyg gäfvit vid handen, Lindahl vore oförmögen att så som sig borde sköta sin länsmansbefattning och utsigt icke heller förefunnes till någon väsentlig förbättring i detta tillstånd, hvaraf således antagligen blefve en följd, att, derest pension icke blefve Lindahl beredd, hans innehafvande tjenst framgent under många år måste skötas genom vikarie, samt vid sådant förhållande Lindahls vidare bibehållande i statens tjenst icke vore för det allmänna gagneligt, föreslagit Riksdagen att medgifva, det Lindahl, som vid uppnådd

Angående
fyllnadspen-
sion för Läns-
mannen W.
Lindahl.

ålder af 55 år egde att efter erhållet afsked, mot erläggande af retroaktiv-afgift, från Civilstatens pensionsinrättning uppbära pension af 400 kronor, finge från och med månaden näst efter den, uti hvilken han med pension ur Civilstatens pensionsinrättning afginge från tjensten, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta fyllnadspension till belopp af 300 krouor årligen, hvarigenom hans pensionsinkomst komme att uppgå till det belopp, han vid uppnådd pensionsålder skulle vara berättigad att från allmänna indragningsstaten uppbära, eller 700 kronor årligen.

Af statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 d sid. 18) inhemtas i öfrigt, att Lindahl uti sitt äktenskap haft 12 barn, af hvilka 11 ännu lefva; och får Utskottet, som ej funnit något att vid den nådiga framställningen erinra, tillstyrka,

att den för Länsmannen Wilhelm Lindahl äskade fyllnadspension af 300 kronor må af Riksdagen beviljas.

*Angående
pension för
Afvittrings-
landtmätaren
C. G. T.
Hollström.*

17:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att Afvittringslandtmätaren i Norrbottens län, Kommissionslandtmätaren *Carl Gustaf Tyko Hollström* måtte få från och med månaden näst efter den, hvarunder han erhöle afsked från afvittrings- och kommissionslandtmätarebefattningarne, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 1,800 kronor årligen.

Enligt hvad statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 e sid. 1—3) gifver vid handen, är Hollström född den 24 September 1808, antogs den 21 Juni 1830 till landtmäteriauskultant, befordrades den 30 Januari 1834 till vice kommissionslandtmätare och den 26 November 1842 till kommissionslandtmätare samt konstituerades den 23 September 1867 till afvittringslandtmätare. Dessutom är upplyst, att Hollström med särdeles skicklighet, nit och rättskaffenshet samt med den största noggrannhet utfört sina tjensteåligganden såväl vid skiftesverket som vid afvittringen; att svårighet mötte att vidare sysselsätta honom med för hans höga ålder lämpliga göromål, sedan afvittringen blifvit förlagd till lappmarkerna och andra aflägsna trakter; samt att den pension af 900 kronor, hvartill Hollström, i egenskap af kommissionslandtmätare, vid afskedstagandet vore berättigad, vore långt ifrån tillräcklig att bereda honom, som hade hustru och fem små barn, en någorlunda sorgfri ålderdom.

Jemlikt Riksdagens underdåniga skrifvelse den 19 Maj 1875 och Kongl. brefvet den 2 påföljande Juli tillkommer landtmätare, hvilken vid afvittringsverket tjenstgjort minst 25 år och uppnått 60 års ålder, vid afskedstagandet årlig pension af 2,000 kronor. Den för Hollström begärda pensionen understiger visserligen nyssnämnda belopp med 200 kronor; men Utskottet har likväl funnit det vara, i betraktande deraf att Hollström varit

anstald vid afvittringsverket allenast omkring tredjedelen af den sålunda för pensionsrätten föreskrifna tid, betänkligt att tilldela honom så hög pension, som nu föreslagits. Det kan nemligen icke vara med god ordning öfverensstämmande, att kommissionslandtmätare hvilken såsom här varit fallet snart skulle vara i sådan egenskap berättigad till pension, öfverflyttas till afvittringsverket och sedermera, efter att en jemförelsevis kort tid hafva vid detta senare tjenstgjort, komma i åtnjutande af i det närmaste samma pensionsbelopp, som skulle honom tillkomma, i händelse han tre gånger så lång tid vid detsamma tjenstgjort. Vid det förhållande emellertid att Hollström, enligt hvad samtliga vederbörande vitsordat, under hela sin tjenstetid vid landtmäteriet med utmärkt flit och noggrannhet fullgjort sina åligganden, samt att han har en talrik familj att försörja, och då det ej torde vara med det allmännas fördel öfverensstämmande, om han vid nu uppnådd hög ålder för sitt uppehälles skull tvingades att kvarblifva i tjenst, har Utskottet ansett att något högre pension än den, hvartill Hollström, såsom kommissionslandtmätare, är berättigad, billigtvis bör honom tillerkännas. I sådant hänseende synes det lämpligast att, då Hollström tjenstgjort vid afvittringsverket ungefär tredjedelen af den för pensionsrätt stadgade tid, ett tillägg beviljas honom af omkring tredjedelen af det fastställda pensionsbeloppet och att han alltså må komma i åtnjutande, förutom af den för kommissionslandtmätare stadgade pension å 900 kronor, af ytterligare 700 kronor, eller sammanlagdt en årlig pension af 1,600 kronor.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet,

att den för Afvittrings- och kommissionslandtmätaren Carl Gustaf Tyko Hollström äskade pension må till nedsett belopp af 1,600 kronor utaf Riksdagen beviljas.

18:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Länsmanen i Hanekinds härad af Östergötlands län *Anders Ekholm* måtte få å allmänna indragningsstaten uppföras för att derifrån under sin återstående lifstid från och med månaden näst efter den, uti hvilken afsked från länsmanstjensten komme att honom beviljas, åtnjuta en årlig pension af 700 kronor; dock att denna pension kunde, på sätt i afseende å landsstatspensioner i allmänhet vore förhållandet, blifva föremål för ny reglering, derest sådan framdeles af Riksdagen pröfvades lämplig.

Angående pension för Länsmanen A. Ekholm.

Utskottet har af statsrådsprotokollet (Bil. N:o 5 f. sid. 1—3) inhemtat, bland annat, att Ekholm, som är född den 26 Juli 1810, med hustru och åtta barn, af hvilka en gosse är mindre vetande, befinner sig i torftiga omständigheter; att han är fullkomligt blind på ena ögat och lider af allt mer tilltagande svaghet i synen på det andra ögat samt derjemte är vanför

i högra armen till följd af skada som han ådragit sig vid fortskaffande af en ammunitionstransport, hvarigenom allt han, enligt hvad vederbörande läkare intygat, är till vidare tjänstgöring oförmögen; samt att hans löneinkomster, i gällande stat upptagna till 859 kronor, utgörande ränta och beräknad afkastning af bostället Anestad, hvilket för år 1874 taxerats till 27,800 kronor, torde ej obetydligt öfverstiga det belopp, 700 kronor, hvar till länsmanslön i allmänhet uppgår; och tillstyrker alltså Utskottet,

att den för Länsmannen Anders Ekholm äskade pension å 700 kronor må af Riksdagen beviljas.

*Angående
äskad pen-
sion för Anna
Magdalena
Erika Åker-
man.*

19:o. Uti en till Finansdepartementet ingifven underdånig ansökning hade, på sätt af statsrådsprotokollet (Bil. N:o 6 b sid. 70) inhemtats, *Anna Magdalena Erika Åkerman* sökt att efter sin nyligen aflidna moder, Medicine doktora J. E. Åkermans enka Maria Lovisa Åkerman, blifva delaktig af den pension 375 kronor, som modern i lifstiden af Rikets Ständer erhållit; varande såsom stöd för ansökningen åberopade ej mindre Medicine doktorn Åkermans framgångsrika och oegennyttiga verksamhet än äfven sökandens fullkomliga medellöshet och hennes sjuklighet, hvilken tidtals gjorde henne sängliggande af förlamning i de nedre extremiteterna. Vid ansökningens föredragning hade Departementschefen erinrat, att Rikets Ständer vid riksdagen 1855—54, med fästadt afseende dels derå, att Åkerman i lifstiden, under försakande af egen lönande praktik, med ovanligt nit städse sträfvat att gagna företrädesvis de fattigare samhällsklasserna, särdeles genom vården om sinnessjuka och användande af den s. k. Schreyberska fyllerikuren, dels ock derå, att de dryga kostnader, Åkerman för beredande af erforderliga lokaler för dessa ändamål sig ådrog, i väsentlig mån torde hafva bidragit till den ytterliga fattigdom, hvari han efterlemnade enka och barn, beviljat hans enka en pension för hennes återstående lifstid af 250 riksdaler banko. I betraktande ej mindre af hvad sålunda förekommit än äfven deraf, att sökanden, hvilken vore född år 1836, enligt vid ansökningen fogade läkarebetyg, sedan flera år lede af svår underlifssjukdom och häraf beroende nervösa åkommor, för hvilkas stillande hon varit nödsakad använda döfvande medel i stor mängd, och till följd häraf nu mera vore oförmögen att genom någon ansträngande sysselsättning sig försörja, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att bemälda Anna Magdalena Erika Åkerman måtte från och med år 1876 under sin återstående lifstid få från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 200 kronor.

Såväl af hvad sålunda blifvit till stöd för den nådiga framställningen anfördt som af hvad i öfrigt uti handlingarne i ärendet finnes meddeladt framgår visserligen, att omständigheterna i detta fall äro i hög grad ömmande och att sökanden otvifvelaktigt är i stort behof af understöd. Ut-

skottet hyser emellertid den åsigt, att det icke kan tillkomma staten att bevilja pensioner åt afidne tjänstemäns döttrar samt att, då hjälp i dylika fall, som det här förevarande, är af nöden, densamma bör sökas och vinnas på en annan väg. Det ingår nemligen icke bland statens uppgifter att vara en försörjnings- och barmhertighetsanstalt, hvilket den skulle blifva, derest icke förenämnda grundsats upprätthölles.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, har Utskottet funnit sig icke kunnat annat än hemställa,

att den för afidne Medicine Doktorn J. E. Åkermans efterlemnade dotter, Anna Magdalena Erika Åkerman, äskade pension å 200 kronor icke må af Riksdagen beviljas.

20:o. Efter derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t — enär till följd af den sjuklighet, hvaraf Expeditionssekreteraren i Kongl. Maj:ts Kansli, Protokollssekreteraren i Finansdepartementets expedition *Helmelit Mildhog Lundgren* lede, på honom numera icke kunde ställas de anspråk, hvilkas uppfyllande den nya kansliorganisationen kräfde, samt han genom långvarigt och redbart arbete i statens tjänst gjort sig väl förtjent af det erkännande, som kunde anses ligga i den begärda pensionens beviljande — hos Riksdagen hemställt, att åt Protokollssekreteraren Lundgren måtte på allmänna indragningsstaten anvisas en pension af 2,300 kronor — motsvarande skilnaden mellan Lundgrens nuvarande protokollssekreterarelön och det belopp, han i pension från Civilstatens pensionsinrättning vore berättigad erhålla — att från och med månaden näst efter den, då nådigt afsked från protokollssekreterarebefattningen komme att honom beviljas, årligen under hans återstående lifstid af honom uppbåras.

Utaf statsrådsprotokollet (Bil. N:o 6 b sid. 70 och 71) inhemtas, bland annat, att Lundgren, som är född den 2 Augusti 1820 och den 12 Februari 1842 antogs till e. o. kanslist i Finansdepartementets expedition vid numera öfverskriden ålder af 55 år är vid afskedstagandet berättigad att från Civilstatens pensionsinrättning erhålla pension af 1,200 kronor årligen; samt att han, enligt företedt läkarebetyg, sedan flera år lidit af en till följd af kronisk mag- och tarmkatarr i förening med blödning från ändtarmen i allmänhet försvagad helsa jemte svaghet och slapphet i högra armens muskulatur, som gör honom oförmögen att verkställa sådan skrifning, som fordrar längre stunds oafbrutet arbete.

Utskottet har ej haft något att vid förevarande nådiga framställning erinra och hemställer alltså,

att den af Kongl. Maj:t för Protokollssekreteraren Helmelit Mildhog Lundgren äskade fyllnadspension af 2,300 kronor må af Riksdagen beviljas.

Angående
pensionsrätt
för Karolin-
ska institutets
lärare.

21:o. Under åberopande af hvad uti statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 113 och 114) i ämnet finnes anfördt, får Utskottet, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, tillstyrka,

att *professorer, extra ordinarie professorer och adjunkter vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet* samt *vice bibliotekarier vid universiteten* må tillerkännas rätt att efter uppnådda 65 lefnadsår vid afskedstagandet ur tjensten å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 4,500 kronor för de ordinarie professorerne, samt af 2,500 kronor för extra ordinarie professorer, adjunkter och vice bibliotekarier.

Angående
pensionsrätt
för uni-
versitetens
sekreterare
och kamere-
rare.

22:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att *universitetens sekreterare och kamererare* måtte förklaras berättigade till pension å allmänna indragningsstaten efter de grunder, som i sådant hänseende vore för civile tjenstemän i allmänhet gällande.

Enligt hittills gällande stadganden ega civile tjenstemän i allmänhet rätt till pension å allmänna indragningsstaten då de uppnått 70 års ålder och tillbragt minst 30 år oafbruten tjenstetid eller ock vid 65 års ålder, då, efter vid pass 40 års tjenstgöring, deras sjuklighet eller försvagade helso-tillstånd genom laglig läkareattest bestyrkes, och ega de, som i lön uppbära 3,000 kronor eller derunder, undfå hela beloppet i årlig pension, hvar-
emot för dem, som åtnjuta mer än 3,000 kronor, pensionen skall utgå med 80 procent af totalsumman; dock så att den, som uppbär mer än 3,000 kronor, men mindre än 3,750, icke kan undfå pension till lägre belopp än 3,000 kronor.

Genom Riksdagens bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning hafva löneförmånerna för universitetens sekreterare och kamererare numera blifvit delade i lön och tjenstgöringspenningar och sålunda bestämda, att sekreteraren vid hvardera universitetet eger uppbära i lön 3,600 kronor och i tjenstgöringspenningar 900 kronor, kamereraren vid Upsala universitetet 3,200 kronor i lön och 800 kronor i tjenstgöringspenningar samt kamereraren vid universitetet i Lund 2,400 kronor i lön och 600 kronor i tjenstgöringspenningar. Med tillämpning af förberörda grunder skulle, enligt Kongl. Maj:ts förslag, hvilket otvifvelaktigt afser att pensionerna skulle äfven på tjenstgöringspenningarne beräknas, hvardera sekreteraren erhålla i

pension 3,600 kronor, kamereraren vid universitetet i Upsala 3,200 kronor och kamereraren vid universitetet i Lund 2,400 kronor.

Emellertid har, på sätt ofvan omförmälts, Kongl. Maj:t för embets- och tjänstemän i rikets Hofrätter med flera embetsverk, hvilkas aflöning jemväl fördelats i lön och tjänstgöringspenningar, föreslagit, att full pension skulle utgå med lörens hela belopp. Och då ett dylikt stadgande syns Utskottet i afseende å alla tjänstemän, hvilkas aflöning till en del utgår i tjänstgöringspenningar, vida lämpligare än att i afseende å dem fortfarande bibehålla den hittills iakttagna procentberäkningen, har Utskottet ansett sig böra förslå, att äfven för de här ifrågavarande tjänstemännen pensionen skulle motsvara beloppet af den fasta lönen. Pensionsbeloppen blefve dy-medelst lika med de af Kongl. Maj:t föreslagna, utom för Kamereraren vid universitetet i Lund, hvilken skulle få vidkännas någon nedsättning.

På grund af hvad sålunda förekommit hemställer Utskottet,

att universitetens sekreterare och kamererare må förklaras berättigade att enligt de för civile tjänstemän i allmänhet stadgade grunder i afseende å lefnads- och tjänsteålder m. m. undfå pension å allmänna indragningsstaten till belopp, motsvarande deras fasta löner.

23:o. Med hänvisande till den utredning i ämnet, som finnes meddelad i statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 21) får Utskottet vidare, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, tillstyrka,

*Angående
fyllande af en
professorlön
vid Lunds
universitet.*

att, till fyllande af *en professorlön vid Lunds universitet* till 6,000 kronor, ett belopp af 1,069 kronor må från allmänna indragningsstaten utgå från och med nästkommande år 1877, så länge Professor emeritus Sven Nilsson eller, efter hans frånfälle, hans sterbhus uppbär en professorlön vid samma universitet.

24:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Gymnastikläraren vid Nya elementarskolan i Stockholm *Anton Bernt Santesson* måtte från och med månaden näst efter den, då afsked honom meddelades, öfverflyttas på allmänna indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af pension till belopp af 1,125 kronor årligen.

*Angående
pension för
Gymnastiklä-
raren A. B.
Santesson.*

Utåf statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 114 och 115) inhemtas, bland annat, att Santesson, som är född den 12 Juni 1825, började sin tjänstgöring såsom vikarierande lärare vid Gymnastiska centralinstitutet år 1850 samt år 1863 anställdes såsom gymnastiklärare vid Nya elementarskolan i Stockholm; att han år 1871 träffats af ett slaganfall med åtföljande förlam-

ning, som under de senaste åren satt honom ur stånd att bestrida sin tjänst; att, enligt företedt läkarebetyg, utsigter icke förefinnas för helsans återvinande så fullständigt, att Santesson skulle kunna utan fara att försämras fullgöra de ansträngande göromål, som äro förenade med gymnastiklärarebefattning; samt att den äskade pensionen utgör tre fjerdedelar af Santessons nu innehafvande lön.

På grund af hvad sålunda förekommit, och med hänvisande till hvad i öfrigt i statsrådsprotokollet finnes uti ärendet meddeladt, tillstyrker Utskottet,

att den för Gymnastikläraren Anton Bernt Santesson äskade pension å 1,125 kronor må af Riksdagen beviljas.

Angående
pension för
läraren A.
Grönvall.

25:o. Sedan Läraren vid Cimbrishamns enklassiga pedagogi *Andreas Grönvall* hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit att, på grund af sin höga ålder och försvagade helse, vid afskedstagandet varda hugnad med sin nuvarande lön, 1,500 kronor, oafkortad såsom pension, har Kongl. Maj:t, med hänsyn till vigten deraf, att undervisningen vid ifrågavarande pedagogi, der endast en lärare vore anställd, blefve anförtrodd åt en fullt tjänstbar person, föreslagit Riksdagen, att Grönvall måtte från och med månaden näst efter den, då afsked honom beviljades, uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande för sin återstående lifstid af en årlig pension till belopp af 1,500 kronor.

Då af statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 116) inhemtas, att Grönvall, som är född den 24 Maj 1807 och hvars tjänstetid sammanlagdt uppgår till nära 33 år, enligt företedt läkarebetyg, icke längre kan, i anseende till försvagade krafter, framskriden ålder och ett envist bronchiallidande, med sitt embetes utöfning fortfara, tillstyrker Utskottet,

att Kongl. Maj:ts nådiga framställning om pension af 1,500 kronor för läraren vid Cimbrishamns pedagogi *Andreas Grönvall* må vinna Riksdagens bifall.

Angående
pension för
Kollegan H.
G. Filén.

26:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att Kollegan vid *Göteborgs* pedagogi *Henrik Gabriel Filén* måtte från och med månaden näst efter den, då afsked blefve honom beviljad, å allmänna indragningsstaten uppbara en pension af 1,125 kronor årligen.

Af statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 117) inhemtas, bland annat, att *Filén*, som är född den 28 Mars 1826 och år 1851 blifvit utnämnd till lärare

vid pedagogien i Grenna, först under de två senaste åren varit i åtnjutande af 1,500 kronors årlig lön, hvilket belopp emellertid varit för Filén, såsom gift, otillräckligt till hans bergning, hvarföre han, så länge krafterna det tillåtit, måst genom särskildt arbete på lediga stunder skaffa sig någon biförtjenst; samt att, enligt företedt läkarebetyg, ingen förhoppning finnes att Filén, som lider af obotlig kronisk bröstsjukdom, vidare kan komma att sköta sin tjänstebefattning.

Utskottet tillstyrker alltså,

att den för Kollegan Henrik Gabriel Filén äskade pension af 1,125 kronor må af Riksdagen beviljas.

27:o. Uppå derom af styrelsen för *Teknologiska institutet* gjord underdånig hemställan, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva, det *professorerne* vid nämnda institut samt de *lektorer*, som komme att vid institutet anställas, måtte tillerkännas rätt att vid afskedstagandet uppbära pension å allmänna indragningsstaten, de förre efter samma grunder, som gälla för professorer vid universiteten, och de senare efter uppnådd 65 års ålder och 20 års tjänstgöring vid institutet, med det belopp, hvartill deras lön uppgår.

Angående pensionsrätt för professorer och lektorer vid Teknologiska institutet.

Vid förevarande nådiga framställning har Utskottet icke haft något att i hufvudsak erinra. Då emellertid professorernes vid Teknologiska institutet löneförmåner utgöras af dels fast lön och dels tjänstgöringspenningar, samt beloppets fördelning i dessa båda slag af löneinkomster ännu är beroende på Riksdagens beslut, torde, enär pension lämpligen ej bör sättas till högre belopp än den fasta lönen, hvilket möjligen skulle kunna blifva händelsen, derest densamma bestämdes att utgå efter samma grunder som gälla för professorer vid universiteten, i stället böra stadgas, att pension till den fasta lörens belopp tillkommer Teknologiska institutets professorer vid uppnådd 65 års ålder; hemställande alltså Utskottet,

att ifrågavarande nådiga framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att professorerne vid Teknologiska institutet samt de lektorer, som komma att vid institutet anställas, tillerkännas rätt att, efter uppnådd 65 års ålder och, hvad lektorerna beträffar, 20 års tjänstgöring vid institutet, vid afskedstagandet uppbära pension å allmänna indragningsstaten med de belopp, hvartill deras fasta löner uppgå.

28:o. Då det otvifvelaktigt är både med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att *lektorerna vid de tekniska elementarskolorna* tillerkännas

Angående pensionsrätt för lektorerna vid de tekniska elementarskolorna.

samma pensionsrätt, som är deras vederlikar vid rikets elementarläroverk medgifven, får Utskottet, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, tillstyrka,

att Riksdagen må medgifva, att lektorerna vid de tekniska elementarskolorna må erhålla rätt till pension å allmänna indragningsstaten enligt de grunder, som för sådan rättighets åtnjutande gälla i afseende på lektorer vid rikets elementarläroverk.

Angående
ifrågasatt
pensionsrätt
för föreståndaren och
lektorerna
vid Chalmerska
slöjdskolan.

29:o. Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt motion (N:o 70) har Herr A. P. Hylander af anförda skäl föreslagit, att *föreståndaren och lektorerna vid Chalmerska slöjdskolan* måtte erhålla rätt till pension å allmänna indragningsstaten enligt de grunder, som i sådant hänseende gälla för rektorer och lektorer vid rikets elementarläroverk, med bibehållande af lönen, om de afginge vid uppnådd 65 års ålder och efter 20 års tjenstgöring vid skolan.

Enär, på sätt det den nådiga propositionen om statsverkets tillstånd och behof bilagda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden (Bil. N:o 7 sid. 61) gifver vid handen, af särskilde komiterade föreslagna förändringar i berörda slöjdskolas organisation för närvarande äro beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, samt förslag i förevarande ämne alltså sannolikt är att inom kort från Kongl. Maj:t förvänta, har det synts Utskottet mindre lämpligt om Riksdagen, genom bifall till hvad motionären föreslagit, skulle på förhand bestämma de ifrågavarande lärarnes pensionsrätt; och hemställer Utskottet förty,

att Herr A. P. Hylanders förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående
pension för
Öfverläkaren
L. M. Hjertstedt.

30:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Öfverläkaren vid Wadstena hospital *Ludvig Magnus Hjertstedt* måtte uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande från och med månaden näst efter den, då afsked honom beviljades, af årlig pension till belopp af 4,000 kronor.

Utaf statsrådsprotokollet (Bil. N:o. 7 sid. 118 och 119) inhemtas, bland annat, att Hjertstedt, som är född den 28 Mars 1810, inträdt i statens tjänst 1836 och år 1849 blifvit utnämnd till öfverläkare vid Centralhospitalen i Wadstena; att företedt läkarebetyg utvisade, att Hjertstedts helsa och krafter till följd af en mångårig och själsansträngande hospitalstjenstgöring blifvit mycket medtagna och att hans helsotillstånd under de senare åren visat sig vacklande, hvadan den tid icke syntes vara långt aflägsen, då han ej vidare förmådde sköta sina embetsåligganden; samt att den föreslagna pensionen utgör 80 procent af Hjertstedts nu innehafvande årliga lön, 5,000 kronor.

På grund häraf och under åberopande af de skäl, som i öfrigt finnas uti berörda statsrådsprotokoll till stöd för ifrågavarande nådiga framställning anförda, får Utskottet tillstyrka,

att den för Öfverläkaren vid Wadstena hospital Ludvig Magnus Hjertstedt äskade pension, 4,000 kronor, må af Riksdagen beviljas.

31:o. Till följd af Riksdagens under åttonde hufvudtiteln fattade beslut angående förändrad öfverstyrelse för hospitalen m. m. komma, på sätt Kongl. Maj:t jemväl föreslagit, att å allmänna indragningsstaten uppföras de åt nuvarande *Generaldirektören öfver hospitalen* samt *Serafimerordensgilletts* nuvarande *sekreterare, kamererare* och *förste vaktmästare* anslagna löner eller arfvoden att från och med år 1877 under deras lifstid utgå med följande belopp, nemligen för generaldirektören 1,000 kronor, för sekreteraren 2,000 kronor, för kamereraren 2,000 kronor och för vaktmästaren 560 kronor, med skyldighet för de tre sistnämnde att i deras befattningar biträda Sundhetskolegium, såsom blifvande öfverstyrelse för hospitalen; hvilket här endast skolat

Angående uppförande på allmänna indragningsstaten af Generaldirektörens öfver hospitalen arfvoden m. m.

antecknas.

32:o. Uppå derom af framlidne Medicinalrådet Carl Ulrik Sondéns enka, *Concordia Sondén, född Åkerman*, gjord underdånig ansökning, hvilken blifvit af Sundhetskolegium uti infordradt yttrande till nådigt bifall förordad, har Kongl. Maj:t föreslagit, att bemälda enka måtte från och med innevarande år å allmänna indragningsstaten uppbära pension af 600 kronor årligen.

Angående pension för Medicinalrådet C. U. Sondéns enka.

Uti statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 120 och 121) är meddeladt, bland annat, att behållningen i boet efter Medicinalrådet Sondén, som afled den 6 Maj 1875, uppgick till 12,377 kronor 60 öre; samt att enkan, som är född den 24 November 1817, eger att i Civilstatens pensionsinrättning uppbära en pension af 533 kronor 33 öre årligen.

Af de detta ärende tillhöriga handlingar, hvilka varit för Utskottet tillgängliga, har upplysning ej kunnat vinnas till huru stort belopp icke räntegifvande värden ingått uti omförmälda behållning i boet efter framlidne Medicinalrådet Sondén. Då, emellertid i allt fall samma behållning med visshet torde kunna antagas gifva en årlig afkastning, hvilken tillsammans med den pension från Civilstatens pensionsinrättning af 533 kronor 33 öre, hvartill Medicinalrådet Sondéns enka är berättigad, bör vara tillräcklig att fylla de nödvändiga behofven för en person, samt, så vidt handlingarne utvisa, Medicinalrådet Sondén ej efterlemnats minderåriga, oförsörjda barn, hafva de för den ifrågaställda pensionens

beviljande anförda skäl syns Utskottet icke vara tillfyllestgörande; hvar-
 dan Utskottet funnit sig böra hemställa,
 att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning
 icke må vinna Riksdagens bifall.

*Angående
 pension åt
 Docenten A.
 G. Theorells
 enka.*

33:o. Uppå derom af Vetenskapsakademien gjord underdånig fram-
 ställning, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att åt Docenten Axel Ga-
 briel Theorells enka, *Hanna Margareta Theorell*, född *Hultman*, måtte be-
 viljas pension å allmänna indragningsstaten till belopp 600 kronor årligen,
 att utgå från och med innevarande år.

Sist församlade Riksdag beviljade, på Kongl. Maj:ts derom gjorda nå-
 diga framställning, Docenten Theorell ett personligt årligt anslag af 2,500
 kronor, på det han måtte komma i tillfälle att, ostörd af ekonomiska om-
 sorger, fortsätta sin förtjenstfulla verksamhet. Detta understöd har emeller-
 tid Theorell, på sätt af statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 121) inhemtas,
 fått uppbära endast för ett halft år, enär döden den 2 Juli 1875 bortryckte
 honom från hans gagnande och för fäderneslandet hedrande verksamhet.
 Af de handlingar i ärendet, hvilka varit för Utskottet tillgängliga, har vi-
 dare inhemtats, att tillgångarne i boet efter framlidne Docenten Theorell un-
 derstigit skulderna med ett belopp af 1,571 kronor 98 öre. Vid sådant
 förhållande, och då af berörda statsrådsprotokoll vitsordas, att hans enka,
 öfver 42 år gammal, befinner sig i de torftigaste omständigheter, har Ut-
 skottet icke kunnat annat än tillstyrka beviljandet af den nu för henne be-
 gärda pension, såsom ett berättigadt erkännande af Theorells i lifstiden uti
 sitt fack ådagalagda ovanliga begåfning och skicklighet. Utskottet hem-
 ställer alltså,

att den för Docenten A. G. Theorells enka, *Hanna
 Margareta Theorell*, född *Hultman*, äskade pension å 600
 kronor årligen må af Riksdagen beviljas, att utgå från
 och med innevarande år och så länge hon enka för-
 blifver.

*Angående
 pension för
 Stallmästa-
 ren C. G von
 Bahr.*

34:o. Ut i en den 3 nästlidne Mars till Riksdagen aflåten nådig
 proposition (N:o 31) har Kongl. Maj:t, i anledning af en utaf Kanslersem-
 betet för universitetet i Upsala gjord underdånig framställning, föreslagit
 Riksdagen, att Exercitiimästaren vid ofvannämnda universitet, Sta'lmästaren
Carl Gustaf von Bahr måtte tillerkännas rättighet att från och med måna-
 den näst efter den, hvarunder afsked från hans befattning kunde varda honom
 beviljad, under sin återstående lifstid uppbära årlig pension å allmänna in-
 dragningsstaten till belopp af 2,500 kronor.

Utaf det den nådiga propositionen bilagda statsrådsprotokollet inhemtas, att von Bahr är född den 24 December 1796, inträdde i krigstjenst år 1811 samt utnämndes till understallmästare år 1824 och till stallmästare vid universitetet i Upsala 1830; varande till stöd för kanslersemetets i ämnet gjorda hemställan anfördt, att, då von Bahr med nit fullgjort sina åligganden, så länge åren medgäfvit honom erforderlig kraft dertill, hans önskan att nu få afgå med en pension, som tryggade honom för brist under hans återstående dagar, syntes Kanslersemetet billig, samt att det derjemte i betraktande af hans höga ålder vore för universitetet önskligt, om tillfälle honom bereddtes att lemna den befattning, han för närvarande på universitetets stat innehade.

Hvad sålunda förekommit har jemväl för Utskottet syntes innebära giltiga skäl för beviljande åt von Bahr under hans återstående lifstid af pension utaf statsmedel. Då emellertid, jemlikt den för universitetet i Upsala af Kongl. Maj:t fastställda utgiftsstaten, stallmästaren åtnjuter i lön allenast 750 kronor jemte boställsrum, hvilka torde böra, i likhet med hvad som eger rum för de professorer vid nämnda universitet, hvilka äro med dylik förmån hugnade, uppskattas till ett värde af 600 kronor om året, äfvensom 6 famnar ved in natura, läser hans sammanlagda fasta årsinkomst af tjensten icke kunna beräknas till högre belopp än omkring 1,500 kronor. Vid sådant förhållande och då det icke kan vara lämpligt, att en tjänstemans pension bestämmes till högre belopp än det, hvartill den fasta inkomsten af tjensten uppgår, har Utskottet icke kunnat tillstyrka beviljandet af så hög pension, som den nu af Kongl. Maj:t föreslagna, utan har beloppet syntes lämpligen kunna till 1,500 kronor bestämmas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

att den för Stallmästaren Carl Gustaf von Bahr äskade pension må till nedsatt belopp af 1,500 kronor utaf Riksdagen beviljas.

35:o. Uti särskilda den 3 nästlidna Mars till Riksdagen aflåtna nådiga propositioner (N:is 32 och 33) har Kongl. Maj:t föreslagit:

att Lektorn vid Nya Elementarskolan i Stockholm *Axel Theodor Bergius* måtte tillerkännas rättighet att från och med månaden näst efter den, då afsked blefve honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 3,600 kronor; samt att Professoren vid Veterinärinstitutet i Stockholm *Fredrik Albertinus Lundberg* måtte från och med månaden näst efter den, då afsked blefve honom beviljadt, uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande för sin

*Angående
pension för
Lektorn A. T.
Bergius och
Professoren
F. A. Lund-
berg.*

återstående lifstid af årlig pension till belopp, utgörande tre fjerdedelar af hans innehafvande lön eller 3,375 kronor.

Af de vid berörda nådiga propositioner fogade utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden inhemtas, bland annat,

att Bergius, som är född den 2 December 1817, varit anställd i statens tjenst öfver 36 $\frac{1}{2}$ år; att han sedan år 1867 lidit af sinnessjukdom och på grund häraf dels upprepade gånger åtnjutit tjenstledighet för kortare tid, dels från och med vårterminen 1872 varit helt och hållet befriad från tjenstgöring; att han, enligt ett af öfverläkaren å Stockholms hospital för sinnessjuka utfärdadt intyg, antagligen för framtiden skall i följd af sin sinnessjukdom blifva oförmögen att behörigen sköta sin tjenst, och att den nu för Bergius föreslagna pensionen utgör 80 procent af hans innehafvande lön 4,500 kronor; samt

att Lundberg, som är född den 24 April 1825 och varit anställd i statens tjenst sedan år 1852, enligt företedt läkaretyg allt sedan våren 1873 lidit af svaghet i venstra armen och venstra benet jemte ofullständig rörelseförmåga hos tungan; att han sedan Oktober månad 1872 för sjukdom åtnjutit ledighet från sin professorsbefattning vid veterinärinstitutet i Stockholm; och att den för Lundberg nu äskade pension 3,375 kronor motsvarar det belopp, som af honom under tjenstledigheten uppburits.

På grund häraf och under åberopande af hvad i öfrigt finnes till stöd för förevarande nådiga framställningar meddeladt uti berörda statsrådsprotokoll, hemställer Utskottet,

a) att den för Lektorn Axel Theodor Bergius äskade pension 3,600 kronor må af Riksdagen beviljas; och

b) att jemväl Kongl. Maj:ts nådiga förslag om pension af 3,375 kronor åt Professoren Fredrik Albertinus Lundberg må vinna Riksdagens bifall.

*Angående
pension för
Professoren
J. P. Cron-
hamns enka.*

36:o. Uti en den 10 nästlidna Mars till Riksdagen aflåten nådig proposition (N:o 35) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja framlidne läraren i kör- och elementarsång vid Musikaliska Akademiens Konservatorium, Sekreteraren hos samma Akademi, Professoren Johan Petter Cronhamns enka, *Mathilda Lönngren*, pension å allmänna indragningsstaten att utgå med 500 kronor från och med innevarande år, så länge hon lefver och enka förblifver.

Enär, på sätt jemväl är anfördt uti ett den nådiga propositionen bifogadt utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, den behållning af endast 6,028 kronor 65 öre, som bouppteckningen efter Cronhamn utvisar, icke synes tillräcklig att jemte de pensioner å tillhopa 550 kronor, hvilka hans efterlemnade enka uppgifvits ega att från särskilda pensionsinrättningar uppbära, be-

trygga hennes jemte två omyndiga barns utkomst, får Utskottet, med hänvisande till hvad i berörda statsrådsprotokoll finnes meddeladt rörande framlidne Professoren Cronhamns i lifstiden utöfvade förtjensifulla verksamhet, tillstyrka,

att den för bemälda Cronhamns enka, Mathilda Lönngren äskade pension å 500 kronor må af Riksdagen beviljas att utgå så länge hon lefver och enka förblifver.

37:o. Då riksmärkegångspriset å spannmål åren 1873—1875 utgjort i medeltal 2 kronor 61 öre kubikfoten, motsvarande 16 kronor 42 öre tunnan, eller 5 kronor 92 öre utöfver det värde 10 kronor 50 öre för tunnan, hvartill spannmålen vid 1840—1841 års statsreglering beräknades, har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att den lönefyllnad, hvarom, jemlikt då stadgade grunder, de embets- och tjenstemän m. fl., som före vidtagandet af berörda statsreglering tillträd och ännu bibehålla *löner med derunder beräknad spannmål*, äro försäkrade, måtte af Riksdagen efter nämnda pris-skilnad, 5 kronor 92 öre, bestämmas till utgående från allmänna indragningsstaten.

Angående spannmålstillökning i åtskilliga äldre löner.

Vid det af Statskontoret upplysta förhållande, att beloppet af den spannmål, som inbegripes under lönerna för sådana äldre löntagare, för närvarande utgör 181 tunnor, skulle således till bestridande af ifrågasvarande utgift erfordras i jennadt tal en summa af 1,000 kronor.

I anledning af hvad sålunda förekommit tillstyrker Utskottet,

att för de tjenstemän, hvilka äro berättigade till spannmålstillökning utöfver det i staterna beräknade pris af 10 kronor 50 öre, denna tillökning må för hvarje tunna under lönerna beräknad spannmål bestämmas till 5 kronor 92 öre.

38:o. Vid behandling af Stats-Utskottets den 25 sistlidne Februari afgifna memorial N:o 14, angående beredande af tillgång för bestridande af förefallande utgifter till *begravningshjelp* m. m., har Riksdagen beslutit, att ersättning för de före år 1852 under namn af begravningshjelpsbesparing verkställda innehållningar å embets- och tjenstemäns löner skall från allmänna indragningsstatens anslag utgå och detta anslag af sådan anledning med 25,000 kronor förhöjas; hvilket här endast skolat antecknas.

Angående beslutad förhöjning i nuvarande anslaget till allmänna indragningsstaten.

39:o. Till betäckande af de utgifter, hvilka vid innevarande riksdag af Kongl. Maj:t föreslagits till utgående från allmänna indragningsstaten, har Kongl. Maj:t ansett en *tillökning* i förslagsanslaget till den-

Angående ytterligare förhöjning i allmänna indragningsstatens förslagsanslag.

samma lämplig och derföre föreslagit, att för sådant ändamål äfvensom för vinnande af jenn slutsumma å samtliga hufvudtitlarne, förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten måtte ökas med ett belopp af 40,180 kronor 91 öre; och då den ifrågasatta anslagsförhöjningen syns Utskottet vara för ändamålet behöflig, tillstyrker Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning om förhöjning i allmänna indragningsstatens förslagsanslag må af Riksdagen bifallas, dock att vid den nya riksstatens upprättande samma anslag måtte få jemkas i den mån, som blifver erforderlig för att till jennade belopp bringa riksstatens slutsumnor.

Angående
förslagsansla-
get till ar-
méns pensio-
nering.

40:o. Beträffande Kongl. Maj:ts framställning om uppförande under niönde hufvudtiteln för år 1877 af ett extra förslagsanslag till arméns pensionering till belopp af 950,000 kronor, vill Utskottet framdeles meddela yttrande i sammanhang med utlåtande öfver Kongl. Maj:ts den 31 sistlidne Januari till Riksdagen aflåtna nådiga proposition, angående pensionering af arméns befäl med vederlikar; hvilket Utskottet här endast skolat

anmäla.

Angående
ersättande af
en enligt ar-
méns pensio-
nskassas
hufvudbok
uppkommen
brist.

41:o. Med hänvisande till hvad statsrådsprotokollet (Bil. N:o 3 a sid. 70) i ämnet innehåller, får Utskottet, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

att till ersättande af den enligt arméns pensionskassas hufvudbok för år 1874 uppkomna brist må beviljas ett bristen motsvarande belopp af 5,119 kronor 9 öre.

Angående
pensionering
af sjöförsva-
rets embets-
och tjenste-
män samt
gemenskap.

42:o. Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit att i likhet med föregående år nedannämnda *kreditiv* måtte anvisas, nemligen:

för att fortfarande ej mindre sätta Amiralitetskrigsmanskassan i tillfälle att till de flottans embets- och tjenstemän samt betjente, som söka afsked, genast utgifva *pensioner* enligt de för kassan nu gällande pensioneringsgrunder, än äfven utgöra tillgång för dem tillförsäkrade *fyllnadspensioners* utbetalande, 73,000 kronor; samt

för upprätthållande af den *flottans afskedade gemenskap* förunnade förbättrade pensionering, 40,000 kronor; med rättighet för direktionen öfver nämnda kassa att å dessa *kreditiv* under loppet af år 1877 lyfta hvad som för omförmälda behof blefve erforderligt.

Öfver förevarande framställning kommer Utskottet att meddela yttrande uti framdeles afgifvande utlåtande med anledning af Kongl. Maj:ts den 31 sistlidne Januari till Riksdagen aflättna nådiga proposition angående pensioneringen af flottans befäl och underbefäl med vederlikar samt af flottans och lotsverkets gemenskap; hvilket Utskottet här endast skolat

anmäla.

Stockholm den 13 April 1876.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

Reservationer:

vid *1:sta punkten* (ang. nedsättning af pensionsåldern för folkskolelärare) af Herrar *C. Ekman* och *F. Hederstierna*.

Herr Grefve *L. af Ugglas* har begärt få antecknadt, att han såsom frånvarande icke deltagit i Utskottets beslut i denna punkt.

vid *2:dra punkten* (ang. lönefyllnad för åtskillige häradshöfdingar) af Herrar *C. Ekman*, *F. Hederstierna* och *J. Widén*, hvilka såsom sin mening åberopade ett förslag till utlåtande, så lydande:

“Då samtliga ifrågavarande häradshöfdingar blifvit utnämnde till sina tjänster med vilkor att vara underkastade den förändring i löneförmåner, som kunde blifva en följd af den för häradshöfdingarne sedan lång tid ifrågasatta löneregleringen, kunna således icke några rättsliga anspråk af dem ställas på staten om erhållande af ersättning för minskade inkomster af tjänsten. Denna fråga torde emellertid, enligt Utskottets förmenande, icke böra betraktas uteslutande från den stränga rättens synpunkt, utan bör jemväl hänsyn tagas till hvad som är med billighet öfverensstämmande. De skäl, som blifvit anförda till stöd för ofvan omförmälda i ämnet till Kongl. Maj:ts ingifna ansökning och hvilka finnas fullständigt upptagna uti statsrådsprotokollet (Bil. N:o 1 sid. 85—97), hafva synts Utskottet i så hög grad behjertansvärda, att Utskottet icke kunnat undgå att finna det något bör göras för att minska den bekymmersamma ställning, i hvilken en del af häradshöfdingarne råkat genom den för dem verkställda löneregleringen. Dessutom torde det få medgifvas, att de ifrågavarande löntagarne, oaktadt det i deras fullmakter intagna vilkor, näppeligen haft anledning förvänta

en reglering, som utan att lindra deras tjenstegöromål, verkade en så väsentlig rubbning i aflöningsförhållandena, och då härjemte toges i betraktande att en af de väsentligaste bland de löneförmåner, af hvilka häradshöfdingarne gått i mistning, för flere af dem varit boställsafkastningen, hvilken från och med den 14 nästlidne Mars dem frångått, samt att statsverket genom indragningen af boställena kommer att göra en sannolikt ganska betydlig direkt vinst, har Utskottet ansett sig ega goda skäl för sin oförmälda uppfattning af nu föreliggande fråga.

Vid sådant förhållande och då Utskottet ej haft något att anmärka vid det af Kongl. Maj:t för frågans lösning föreslagna sätt, föranlåtes Utskottet att hemställa,

det förevarande nådiga framställning må af Riksdagen bifallas.“

vid 10:de punkten (ang. Öfverkommissarien A. K. Gasslanders öfverflyttning på allmänna indragningsstaten) af Herrar *E. Key*, *O. B. Olsson*, *Sven Nilsson* i Efveröd och *C. J. Svensén*, hvilka till stöd för sin reservation åberopade ett i afskrift företedt Kongl. bref, så lydande:

“Vi Carl etc. etc Sedan Vi i sammanhang med frågan om tillsättande af en komité för uppgörande af förslag till förändrade grunder för sjöförsvarets ekonomiska förvaltning m. m. under den 30 Oktober 1866 i nåder förordnat att, för underlättande af öfvergången till en förändrad organisation af den vid sjöförsvaret anställda civilpersonal, ledigblifvande embeten och tjänster inom densamma derefter skulle endast tills vidare medelst förordnaden och emot lönernas åtnjutande såsom arfvoden återbesättas,

så har chefen för vårt Sjöförvarsdepartement, jemte förmålan hurusom hvarken berörde komité eller de myndigheter, hvilka afgifvit utlåtanden öfver komitéens betänkande, ifrågasatt indragning af öfverkommissariebefattningen vid Vår flottas station i Karlskrona och att han ansåge denna befattning, hvars innehafvare vore chef för hela civilstaten vid stationen och kontorens närmaste förman, böra bibehållas, hvilken organisation ifrågasatt, personal i öfrigt än kunde erhålla, i underdånighet hemställt, att berörda tjenstbefattning, som genom innehafvarens nyligen timade död blifvit ledig och hvars framtida innehafvare borde benämnas öfverkommissarie vid flottan, måtte oberoende af föreskriften i ofvan åberopade nådiga bref, varda så fort ske kunde, på ordinarie stat tillsatt, med skyldighet likväl för den, som kan blifva dertill i nåder utnämnd, att underkasta sig den förändrade tjenstgöringsskyldighet och de jemkningar i aflöningsvilkoren, som med anledning af den ifrågasatta omorganisationen kunna varda föreskrifna.

Och som vi funnit godt att till berörda underdåniga hemställan lemna nådigt bifall, meddela Vi eder sådant härmed till kännedom och behörig

underdånig efter rättelse i hvad angår vidtagandet i laga ordning af de i förberörda afseenden erforderliga åtgärder. Vi befalle etc. etc.

Stockholms Slott den 22 Mars 1872.

CARL.

B. A. Leijonhufvud.

Till förvaltningen af sjöärendena, angående tillsättande på ordinarie stat af öfverkommissarie-beställningen vid flottan.

Vidimeras ex officio:

E. Ploman.

Registrator i Förvaltningen
af Sjöärendena.

vid 15:de punkten (ang. fyllnadspension för Kronofogden C. W. Berglund) af Herrar *Ola Bosson Olsson* och *Sven Nilsson* i Efveröd.

vid 19:de punkten (ang. pension för Medicine doktorn J. E. Åkermans efterlemnade dotter) af Herrar *C. Ekman*, *F. Hederstjerna*, *R. Montgomery-Cederhielm*, Grefve *G. Sparre* och *J. Widén*, hvilka biträdde ett förslag till yttrande af denna lydelse:

“Om än den grundsats må anses vara riktig att det ej i allmänhet tillkommer staten att bevilja pensioner åt aflidne tjänstemäns döttrar, kunna likväl, enligt Utskottets förmenande, fall förekomma, der ett strängt fasthållande vid nämnda grundsats skulle vara stridande mot rättvisa och billighet. Ett sådant fall är otvifvelaktigt det här ifrågavarande. Omständigheterna härvid äro nemligen, enligt hvad Utskottet inhemtat såväl af berörda statsrådsprotokoll som af öfriga handlingar, hvilka varit för Utskottet tillgängliga, i högsta grad behjertansvärda. Bemälda Anna Magdalena Erika Åkerman är till följd af sin sedan flera år fortfarande sjuklighet oförmögen att genom arbete sjelf sig försörja och befinner sig för närvarande, sedan hennes moder sistlidet är aflidit och till följd deraf den årliga pension å 375 kronor, hvilken denna senare haft att uppbära, upphört att utgå, i högst torftiga omständigheter, och det torde därför endast vara en gärd åt billigheten, om den för henne nu äskade pensionen blifver af Riksdagen beviljad.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet, att den för aflidne Medicine doktorn J. E. Åkermans efterlemnade dotter Anna Magdalena Erika Åkerman äskade pension å 200 kronor må af Riksdagen beviljas att utgå från och med innevarande år så länge hon lever och ogift förblifver.”

vid *27:de punkten* (ang. pensionsrätt för professorer och adjunkter vid Teknologiska institutet) af Herr *Liss Olof Larsson*.

vid *32:dra punkten* (ang. pension för Medicinalrådet Sondéns enka) af Herrar *C. Ekman*, *F. Hederstjerna* och *J. Widén*.

vid *34:de punkten* (ang. pension för Stallmästaren C. G. von Bahr) af Herrar *Liss Olof Larsson*, *Carl Ifvarsson*, *Jan Andersson*, *Ola Bosson Olsson*, *Peter Olsson* och *Sven Nilsson* i Efveröd.

Herr *Liss Olof Larsson* har begärt få antecknadt, att han inom Utskottet icke deltagit i behandlingen af 1—18 punkterna af förevarande utlåtande.

Litt. A.

Allmänna Indragningsstaten.

	Kronor.	öre.
Ny anvisning.		
Vaktkonstapeln vid länsfängelset i Malmö <i>Jöns Landgren</i>	400	—
Kanslisten i Krigshofrätten <i>Justus Christoffer von Lindecreutz</i> .	793	70
Dito dito <i>Axel Fredrik Liljenstolpe</i>	793	70
Sergeanten vid Lifgardet till häst <i>Fredrik Wilhelm Palmqvist</i> .	500	—
Auditören vid Bohus läns regemente <i>Harald Victor Eberstein</i> .	900	—
Kaptenen vid Elfsborgs regemente <i>Carl Ivar Emanuel Schagerström</i>	1,000	—
Till understöd åt ännu kvarlevande i behof stadda <i>landtvärns- män</i>	20,000	—
Föreståndaren för navigationsskolan i Hernösand <i>Carl Gustaf Bloms enka, Gustafva Blom, född Lindberg</i>	400	—
Öfvertalige embets- och tjänstemän vid flottans civilstat:		
Öfverkommissarien <i>Anders Kristian Gasslander</i>	4,860:	—
Varfsskommisarijen <i>Johan Otto Lennman</i>	3,096:	—
Förvaltaren <i>Jakob August Brusquini</i>	2,072:	—
Registratören <i>Frans August Månsson</i>	1,572:	—
Kammarskrifvaren <i>Berndt Holmer</i>	836:	—
Kanslisten <i>Gustaf Adolf Möllersten</i>	845:	—
	13,281	—
Länsmannen i Waksala härad af Upsala län <i>Johan Jockman</i> . .	700	—
Kommissionslandtmätaren i Södermanlands län <i>Knut Theodor Hierta</i>	600	—
Chefen för Statistiska Centralbyrån, Medicinalrådet m. m. Doktor <i>Fredrik Theodor Berg</i> , fyllnadspension	1,000	—
Kronofogden i Lagunda, Hagunda och Ulleråkers häraders fög- deri af Upsala län <i>Carl Wilhelm Berglund</i>	1,400	—
Länsmannen i Umeå Södra distrikt af Westerbottens län <i>Wil- helm Lindahl</i>	300	—
Afvittringslandtmätaren i Norrbottens län, Kommissionslandtmä- taren <i>Carl Gustaf Tyko Hollström</i>	1,600	—
Länsmannen i Hanekinds härad af Östergötlands län <i>Anders Ekholm</i>	700	—
Transport	44,368	40

	Kronor.	öre.
Transport	44,368	40
Protokollssekreteraren i Finansdepartementets expedition, Expeditionsskreteraren i Kongl. Maj:ts kansli <i>Helmelit Mülhdog Lundgren</i>	2,300	—
Till fyllnad af en professorslön vid Lunds universitet under den tid professor emeritus Sven Nilsson eller, efter hans fränfälle, hans sterbhus uppbär en professorslön	1,069	—
Gymnastikläraren vid Nya Elementarskolan i Stockholm <i>Anton Bernt Santesson</i>	1,125	—
Läraren vid Cimbrishamns pedagogi <i>Andreas Grönvall</i>	1,500	—
Kollegan vid Grenna pedagogi <i>Henrik Gabriel Filén</i>	1,125	—
Öfverläkaren vid Vadstena hospital <i>Ludvig Magnus Hjertstedt</i> .	4,000	—
Nuvarande embets- och tjänstemän samt förste vaktmästaren hos Serafimer-Ordens-Gillet, nemligen:		
Generaldirektören öfver hospitalen 1,000: —		
Sekreteraren 2,000: —		
Kamereraren 2,000: —		
Förste vaktmästaren 560: —	5,560	—
Docenten Axel Gabriel Theorells enka <i>Hanna Margareta Theorell</i> , född <i>Hultman</i>	600	—
Exercitiimästaren vid Upsala universitet, Stallmästaren <i>Carl Gustaf von Bahr</i>	1,500	—
Lektorn vid Nya Elementarskolan i Stockholm <i>Axel Theodor Bergius</i>	3,600	—
Professoren vid Veterinärinstitutet i Stockholm <i>Fredrik Albertinus Lundberg</i>	3,375	—
Läraren och Sekreteraren vid Musikaliska Akademien, Professoren Johan Peter Cronhamns enka <i>Mathilda Cronhamn</i> , född <i>Lönngren</i>	500	—
S u m m a	70,622	40

Litt. B.

Riksstatens

1876 års Riksstat anslår:

Penningar.		Förslagsanslag:								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spänmål.					
						Mått		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 ore kubikfoten.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kub.-tot.	k.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
107,485	50	—	—	—	—	—	—	—	—	107,485	50
82,719	50	—	—	—	—	—	—	—	—	82,719	50
250,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250,700	—
46,295	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46,295	—
60,350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60,350	—
5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—
78,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78,000	—
155,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155,000	—
56,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56,000	—
6,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—
Sgr	847,550	—	—	—	—	—	—	—	—	847,550	—

Pensions- och

A) Pensions-

Civilstatens pensionskassa:
 Pensionsstaten för civile embets-
 Dito för deras enkor och omyn-
 Ersättning för mistade löneinne-
 Dito för nådårs- och begraf-
 För pensionering af kommissions-
 tjänstemäns enkor och barn
 För pensionering af tjänstemän
 staten och skogsskolorna . .

Arméens pensionskassa:
 Pensionsstaten för militäre em-
 officerares enkor och barn . .
 Ersättning för mistade löneinne-
 Dito för nådårs- och begraf-

Wadstena krigsmanshuskassa . . .
 Amiralitetskrigsmanskassan:
 Förra anslaget under denna ti-
 Ersättning för mistade löneinne-
 Dito för nådårs- och begraf-

Invalidhusfonden
 För blesserade öfver- och under-

Bidrag till handelsflottans pen-
 utgå, *Förslagsanslag*

Bidrag till folkskolelärares pen-
 Nuvarande anslag
Tillkommer: Förhöjning

Bidrag till folkskolelärares enke-
 Bidrag till Kongl. Teaterns pen-

1876 års Riksstat anslår:											
Förslagsanslag:											Summa.
Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikfoten.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kub.-fot.	k.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
847,550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	847,550	—
891,899	87	796	34	70	52	8	7	18	27	892,785	—
1,739,449	87	796	34	70	52	8	7	18	27	1,740,335	—

B) Allmänna

För diverse föremål:

Nuvarande anslag

Tillkommer: För bestridande af
sterbhus efter löntagare i
Förhöjning i öfrigt

Extra ordi-

Till ersättande af en uppkommen
hållande af Arméens pensions-
för år 1874 anvisade kreditiv

		Förslag till blifvande Riksstat:											
		Förslagsanslag:										Summa.	
Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spannmål.							
						Mätt.		Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikfoten.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kub.-fot.	k.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
Transport	1,047,550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,047,550	
Indragningsstaten.													
.....	892,785: —												
begravningshjälp till statens tjänst.....	25,000: —												
.....	40,180: 91.	957,093	85	803	61	50	18	8	7	18	27	957,965	
S u m m a	2,004,643	85	803	61	50	18	8	7	18	27	2,005,515	91	

narie anslag.

brist i det till upprätt-
kassas egen pensionering

..... 5,119: 09.